

учителка е монахиня Зиновия Константинова от девическия манастир „Св. Благовещение“ в града. След още едно десетилетие, през 1866 г. е отворено и класно девическо училище, което бележи успехи в своето развитие⁶. Заслуга за това има неговата главна учителка Анастасия Тошева и другите учители - руски възпитаници Райчо Каролев, Петър Генчев, Иван Гюзелев, Ана Владигерова и др. Те изготвят програмата му и въвеждат „приготовителен“ клас, който е между основното и класното образование⁷.

В български вестници, издавани в емигрантските центрове, най-често учителки в дописки и статии споделят мнения, дават препоръки по въпроси на девическото образование⁸, по проблеми относно положението на жената в обществото⁹.

Новите девически училища и създадените в края на 60-те години на XIX век женски дружества, подготвят жената за пълноценно участие в обществено-културния живот, в борбите за национално освобождение. Възникнали като културно-просветни организации в началния период от 1857 до 1868 г. те са само четири (Лом, Ески Джумая, Ловеч, Железник). През следващата 1869 г. е началото на втория етап на масовото основаване на женски дружества¹⁰, времето когато са изградени 34 читалища и се полагат основите на Вътрешната революционна организация. Женски организации възникват в Казанлък, Габрово, Тулча, Търново, Карлово, Велес - дге, Хасково, София, Калояр, Свищов - дге, Русе и Плевен¹¹. Вестник „Право“ съобщава за тези „многочислени женски дружества...“, които като истински чадолюбив майки вземаха похвалното честолюбие да поемат върху си грижата за образованието на своя пол¹². А според Петко Славеиков те са „едни от най-хубавите и скъпоценни плодове на новото време...“, които най-ясно свидетелствуват колко силно е разтърсил народа ни духът на днешната епоха¹³.

Женското дружество „Майчина грижа“ в Габрово е основано на 6 август 1869 г. на празника „Преображение господне“ по инициатива на видната възрожденска просветителка Анастасия Тошева, подпомогната от главния учител Д. Енчев¹⁵. Учредителки-основателки са учителките Ан. Тошева, Т. Бойчева, Мана Попова, както и „по-събудените и съзнателни габровки“, много от които са от „по-първите и интеллигентни гражданки“ като Мария Гаврилова Ганчева, х. Андрейца Манафова, Мариола Станчева Новоселова, Мома Тотю Станчева, Рада Рачкова, Мария Рачкова, Цана Цонева, Дешка Ранкова Тонкова, Досювица Драгановата¹⁶. От тях Мария Г. Ганчева¹⁷ е избрана за председателка. Настоятелството на дружеството се състои от 13 членки.

В деня на основаването си дружеството изяснява целите и задачите, поради които се създава - „да разпространява образованието между женския пол“¹⁸, както и, че габровските жени „не изостават на повика да помагат народу си“¹⁹.

Името на дружеството отначало е „Майчина любов“, среща се и като „Благодетелно женско дружество“, но се утвърждава като „Майчина грижа“, както се нарича старозагорското, основано също по инициатива на Ан. Тошева. Още през първата година от съществуването си дружеството в Габрово притежава собствен печат²⁰. Сбирките му се провеждат в одаята при църквата „Св. Троица“, която от 1861 г. се ползва от читалището, а преди това от девическото училище²¹.

Настоятелството провежда заседания всяка седмица в петък, а в неделя се устройват беседи и сказки. Трябва да се отбележи, че в своите първоначални стъпки женското дружество е в непосредствена връзка с Габровската община, една от най-добре организирани и изявени български общини през епохата²². През 1869 г. то ѝ предоставя да „настани с лихва 8150 гроша и една тапия за шест дюлюма ливада“, на което общината отговаря „... ще раздадем според желанието ви с лихва на сигурни лица за сметка на обществото ви и бъдете уверени ще се стараеме да ви помагаме